

„V CPPPaP Michalovce pomáhame dokazovať deťom čo vedia, nielen čo nevedia“.

(z praxe špeciálnych pedagógov)

Moje dieťa nie je lajdák, doma píše, číta, píše i počíta možno viac ostatní spolužiaci. Napriek tomu nosí červené červené poznámky : „ Čítaj viac a nahlas“, „Počítaj viac!“, Píš čitateľne a viac,“, a pod. Dieťa si už neverí, v škole ho známkujú štvorkami, či päťkami, a to veľmi bolí...

„To snáď pani učiteľka nemyslí vážne ? „, povie si rodič, robíme čo môžeme a stále to nestačí. Iste ste takto ako rodičia niekedy zareagovali, nemusíte sa to hanbiť. Zúfalstvo na nad tým, že vaše dieťa aj cez snahu zažíva v škole neúspech a prestáva mať o školu záujem, je pochopiteľné. Ale nech to neostane len pri „lamentovaní“, vyhl'adajte profesionálnu pomoc, navštívte napr. centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v mieste svojho bydliska. So sebou zoberte školské zošity, nejaký zápisník či žiacku knižku a dohovorte si s odborníkmi psychologické a špeciálno-pedagogické vyšetrenia. **Samozrejme, že je potrebné o tom vopred hovoriť s jeho pedagógom .**

Často až špeciálne zamerané vyšetrenia odhalia príčinu ťažkostí v učení vášho dieťaťa.

Najčastejšie vývinové poruchy učenia dnešných detí súvisia s čítaním a písaním. Častá je aj porucha pravopisu, menej sa vyskytuje porucha matematických schopností. Každá z uvedených skupín si vyžaduje iný prístup v náprave. Dobrou správou je, že čím skôr sa začne s nápravou, tým je to pre dieťa väčšia šanca.

Čo by sme mali vedieť o poruche ?

Na vzniku porúch sa podieľa niekoľko dispozícií. Jednou z nich je genetická záťaž. Nemusíte mať ako rodičia „potvrdenie“ o tom, že ste mali poruchu učenia. Možno si len vspomeniete, že niektorí z vás mal v škole ťažkosti s čítaním či písaním, že ste roztržití, že sústredenie na jeden problém bolo pre vás ťažké, alebo že si ťažšie vybavuje niektoré slová, tváre a pod. Dôvodom poruchy môžu byť zdravotné problémy počas tehotenstva či odchýlky vo vývine . Niektoré funkcie sa ešte nevytvorili alebo nedozreli určité nervové spojenia, ktoré umožňujú niektoré informácie prijať, uložiť a automaticky použiť vtedy, ak je to potrebné....

V praxi sa oslabenia vo vývine môžu prejaviť napríklad tým, že dieťa nevidí rozdiel medzi zrakovo-podobnými tvarmi, napr. medzi písmenami b-d, sluchom nerozlišuje dy-di a iné, nedokáže umiestniť písmenko na línku v zošite, nevie si vybaviť jeho tvar, nerozozná vždy a spoľahlivo matematické znamienko plus a mínus, nerozloží slovo na hlásky v správnom poradí, pri písaní vynecháva písmenka, pri kontrole chyby nevidí, nesprávne číta a nerozumie textu a pod. Takéto dieťa to má ťažké napr. pri diktáte: má myslieť na „i“ alebo „y“ a pritom si napr. vspomenúť, ako sa ktoré píše, či má písmenko háčik, mäkčeň, čiarku, má pritom písať úhľadne, rovno a rýchle. Tie deti, ktoré nemajú oslabenia v týchto oblastiach, identifikujú hlásky v diktovaných slovách a prepisujú, teda rýchle, majú dostatok času rozmyslieť si to má byť napr. „i“, resp. „y“.

Deťom, ktorým chýba práve táto zautomatizovaná funkcia, musí riešiť viac úloh naraz, to znamená, že svoje oslabenie musí kompenzovať. To však v krátkom čase diktátu nemôže zvládnuť, pretože na to nemá kapacitu, preto sa sústreďí len na jednu časť a ostatné mu unikajú. A tak vznikajú pre dieťa nešťastné chyby.

Spravidla špeciálni pedagógovia v centrách pedagogicko-psychologického poradenstva so súhlasom zákonného zástupcu oboznámia tr. učiteľa písomnou správou, podľa potreby zrealizujú aj osobnú konzultáciu . Samotných problémov s učením ho stanovením diagnózy nezbavíte. Tu pomôže len **cielená vhodná náprava.**

Účinné sú tie metódy, ktoré pracujú na posilňovaní zrakového, sluchového a priestorového vnímania, motorických, či pohybových schopností, koncentrácie

pozornosti. Cvičenia – reedukácia problémov – alebo aj tréning perцепčno-motorických zručností - patria medzi špeciálno-pedagogické metódy. Pomáhajú zlepšiť u detí zručnosti, ktoré sú oslabené. Odporúčame od predškolského veku do 12 – 13 rokov. Najvýraznejšie úspechy sú zaznamenávané u detí so špecifickou vývinovou poruchou učenia.

Cvičenia – tréning spočívajú v posilňovaní zručností v oblastiach: *zrakové vnímanie, zrakové rozlišovanie, zraková pamäť, vizuomotorika, sluchová pamäť, sluchové vnímanie a rozlišovanie, analýzy a syntézy hovoreného i písaného slova, intermodalita a ďalších oblastí.*

Ako prebieha optimálny tréning : Prvé stretnutia je potrebné dohodnúť spravidla v dopoludňajších hodinách, aby dieťa bolo odpočínuté. Termín možno dohodnúť telefonicky. Deti uskutočňujú činnosti doma pod vedením rodičov,. Efektívna kontrola sa koná spravidla raz do mesiaca v poobedňajších hodinách a trvá cca 45 minút. V rámci konzultácie je možné zodpovedať otázky, ktoré sa vyskytnú počas cvičení doma.

Obvykle deti potrebujú nápravu vo viacerých funkciách. Veľmi dôležitým aspektom je pravidelnosť – často zlyháva rodič, nie dieťa. Nesmieme zabúdať, že poruchy učenia sú cvičenia na dlhú trať.

V CPPP Michalovce už druhý školský rok používame mimo osvedčených postupov pri reedukácii detí pomôcku **Dys-com SK**. Program Dys-com **je moderný a veľmi pútavý pre deti**. Je spravovaný tak, aby umožnil pomoc deťom, ktoré majú ťažkosti v osvojení čítania, písania.

Program ponúka:

V čítaní – od prvého zoznamovania sa s písmenkami až po texty pre žiakov vo vyšších ročníkoch.

V písaní -rozvíjanie gramatickej, obsahovej stránky jazyka a fonematického uvedomovania so zameraním na jazykové zručnosti, ktoré sú náplňou vzdelávacích programov ZŠ.

Rozvoj zrakového vnímania - cielené rozvíjanie a reedukácia zrakového vnímania, pravoľavej orientácie, priestorového vnímania a vizuomotoriky detí od predškolského veku až po 2.stupeň základných škôl.

Program ponúka možnosť nastaviť stupeň obtiažnosti – vzhľadom k veku, vedomostiam, podľa individuálnej potreby dieťaťa.

Je ilustračne obohatený (počtom asi 800 obrázkov). Je variabilný, použiteľný pre širokú škálu – vekovú, tak z rôznej úrovne rozvoja mentálnych schopností, vedomostí detí.

Variabilita programu umožňuje individuálnu prácu pre každé jednotlivé dieťa – čo je pri reedukácii – to najdôležitejšie.

Elektronické výukové programy sa využívajú v reedukačnej činnosti už dlhšie. Pokiaľ dieťa dostane jasný smer, cieľ, vyvarujeme sa aj negatívnych vplyvov, ktoré pri práci s počítačom môžu súvisieť.

Z praxe v CPPP a P môžeme konštatovať, že program Dys-com ponúka žiakom príležitosť byť úspešným tam, kde predtým neuspelo a prežívalo z neúspechu traumy, obavy.

Program Dys-com nie jediným programom, ktorým využívame pri práci s dieťaťom. Pre deti sú zaujímavé aj ďalšie programy, napr. rozvíjajúce čítanie s porozumením, cvičenia na zrakové rozlišovanie podobných tvarov, dopĺňovačky písmen, gramatické úlohy, rôzne matematické príklady, cvičenia pri diskalkúliách.

Pri práci so žiakom – s klientom v CPPP a P nezabúdame, že počítače tu nie sú preto, aby nahradili individuálnu prácu špeciálnych pedagógov, ale aby žiakovi – rodičovi - pomohli na spoločnej ceste k úspechu.

Spracovala: Mgr. Juliana Berová
špeciálna pedagogička